

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз РЗ 2/2022
15.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Дубравке Дамјановић и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Милоша Чајевића, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Зорана Јовановића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К – По2 9/2018 од 26.04.2021. године и Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 - По2 4/21 од 04.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 15.03.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Милоша Чајевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К - По2 9/2018 од 26.04.2021. године и Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 - По2 4/21 од 04.11.2021. године у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у преосталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К - По2 9/2018 од 26.04.2021. године, окривљени Милош Чајевић, оглашен је кривим због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, за које је утврђена казна затвора у трајању од 5-пет година, па му је суд применом одредбе члана 49. став 1. КЗ СРЈ узео као утврђену казну затвора у трајању од шест година на коју је осуђен пресудом Вишег суда у Сремској Митровици К 22/15 од 12.02.2016. године, која је постала правноснажна дана 16.06.2016. године, због кривичног дела убиство из члана 47. став 1. КЗ СРЈ, те га осудио на јединствену казну затвора у трајању од 13 година у коју се урачунава време проведено у притвору од 27.05.1993. године до 05.11.1993. године и време проведено на издржавању казне по пресуди Вишег суда у Сремској Митровици К 22/15 од 12.02.2016. године, која је постала правноснажна дана 16.06.2016. године, почев од 01.09.2016. године, па надаље. Окривљени је обавезан да

плати трошкове кривичног поступка и паушала суду о чијој висини ће суд одлучити накнадно посебним решењем. Оштећена АА је ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 -По2 4/21 од 04.11.2021. године, усвајањем жалбе браниоца окривљеног, првостепена пресуда је преиначена у погледу одлуке о казни, тако што је другостепени суд окривљеном због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, утврдио казну затвора у трајању од пет година, па му је применом члана 49. став 1. КЗ СРЈ, узео као утврђену казну затвора у трајању од шест година, на коју је осуђен пресудом Вишег суда у Сремској Митровици К 22/15 од 12.02.2016. године која је постала правноснажна дана 16.06.2016. године због кривичног дела убиство из члана 47. став 1. КЗ СРЈ, а затим га осудио на јединствену казну затвора у трајању од 10 година, у коју се урачунава време проведено у притвору од 27.05.1993. године до 05.11.1993. године и време проведено на издржавању казне по пресуди Вишег суда у Сремској Митровици К 22/15 од 12.02.2016. године која је постала правноснажна дана 16.06.2016. године и то почев од 01.09.2016. године па надаље, док су, жалба браниоца окривљеног у преосталом делу и жалба Тужиоца за ратне злочине, одбијене као неосноване, а првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Милоша Чајевића, адвокат Зоран Јовановић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе да је извршио предметно кривично дело.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је на седници већа, коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Бранилац окривљеног Милоша Чајевића, у захтеву за заштиту законитости истиче да се у радњама окривљеног не стичу обележја бића кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, јер у конкретном случају није утврђено која норма међународног права је прекршена, а која забрањује одређене поступке који су алтернативно постављени као радња извршења конкретног кривичног дела. У вези са тим, бранилац у захтеву указује и то да би, ако је радња извршења кривичног дела усмерена против људских права и слобода цивилног становништва, у пресуди морало бити децидно наведено која од набројаних људских права и слобода оштећених је окривљени повредио поступајући на одређени начин, што би био објективни услов инкриминације, док су у конкретном случају радње окривљеног само паушално описане без конкретизације чињења или нечињења окривљеног, што је неопходан услов да би се одређена радња квалификовала као ратни злочин.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, има многобројне облике радње извршења који су одређени алтернативно, тако да се радња извршења, поред осталог, може састојати и у нечовечном поступању и примењивању мера застрашивања и терора према цивилном становништву за време рата, оружаног сукоба или окупације. Наведене радње могу бити квалификоване као ово кривично дело само ако се њима крше правила међународног права.

Према чињеничном опису радње извршења кривичног дела датом у изреци првостепене пресуде окривљени Милош Чајевић је за време немеђународног оружаног сукоба који се водио на територији Босне и Херцеговине између оружаних формација на страни српског, бошњачког и хрватског народа у периоду од 1992. године до 1995. године, кршећи правила међународног права из члана 3. став 1. тачка 1) под а) и ц) IV Женевске Конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, која је ратификована одлуком Народне скупштине ФНРЈ (објављена у „Сл. листу ФНРЈ“ број 24/50), и члана 4. став 2. под а) Допунског протокола Женевске Конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II) као припадник Интервентног вода резервног састава полиције Брчко, дана 27.05.1992. године у Брчком, у стану на наведеној адреси, примењивао мере застрашивања и терора према означеним цивилима муслиманске националности, на тај начин што је у маскирној униформи и наоружан дошао у стан у коме су се та лица налазила, затим све присутне постројио и пребројао, питао ББ како се зове, те му је након одговора упућивао претње, рекао му да ће га убити и чудио се откуд му српско име, потом му задао ударац отвореном шаком у пределу главе, па вичући саопштио присутнима да ће их наредног јутра када дође пребројати и да ће их побити, уколико сви не буду у стану, те је неутврђеног дана у периоду од 10.05.1992. до 12.05.1992. године у Брчком, у просторијама логора „Лука“, нечовечно поступао према цивилима муслиманске националности ВВ и ГГ, тако што је наредио ВВ да задаје ударце отвореном шаком свом брату ГГ, те како није био задовољан јачином ударца, ВВ ударио шаком у пределу лица, потом просуо сок по тепиху и приморао ГГ да полиже тај сок са пода, па га хефт машином погодио у пределу главе и ножем му, уз вређање и претње да ће га заклати, нанео посекотину у пределу врата, а затим наредио ВВ и ГГ да скину панталоне и да наизменично један другом стављају полни орган у уста, што су они и учинили.

Имајући у виду изнето, Врховни касациони суд налази да су у изреци првостепене пресуде наведене све чињенице и околности које чине законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом, укључујући и то која правила међународног права је окривљени прекршио - члан 3. став 1. тачка 1) под а) и ц) IV Женевске Конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године која је ратификована одлуком Народне скупштине ФНРЈ (објављена у „Сл. листу ФНРЈ“, број 24/50) и члан 4. став 2. под а) Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба, (Протокол II), предузимајући кривичноправне радње наведене у изреци пресуде које се састоје у примењивању мера застрашивања и терора, као и у

нечовечном поступању према цивилима муслиманске националности, који нису учествовали у непријатељствима за време немеђународног оружаног сукоба вођеног у периоду од 1992. године до 1995. године на територији Босне и Херцеговине, које радње су и конкретизоване детаљним описом начина њиховог извршења у изреци пресуде.

Дакле, повреда међународног права, као објективни услов инкриминације кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, садржана је у изреци пресуде, што је неопходно и довољно за постојање предметног кривичног дела, тако да, по оцени овог суда, а насупрот наводима захтева, у изреци пресуде није морало бити наведено која људска права и слободе оштећених је окривљени повредио предузимањем конкретних кривичноправних радњи.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд налази да су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца да се у радњама окривљеног Милоша Чајевића, не стичу законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ и да је побијаном пресудом на штету окривљеног повређен закон из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Поред изнетог, бранилац у захтеву указује и то да нижестепени судови нису утврдили да је код окривљеног постојао квалификовани облик виности, који се састоји у свести да својим поступцима крши правила међународног права, у којој ситуацији је, према ставу одбране, требало применити одредбу члана 16. став 5. ЗКП, којим наводим захтева по налажењу овог суда, бранилац указује да је чињенично стање у правноснажној пресуди погрешно и непотпуно утврђено и да је тиме учињена повреда закона из члана 440. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима које има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости, против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 440. ЗКП, Врховни касациони суд је захтев браниоца окривљеног Милоша Чајевића у овом делу оценио као недозвољен.

Из напред изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Весна Веселиновић,с.р.**

**Председник већа-судија
Бата Цветковић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**

